

HLAVA XI

POVINNOSTI PŘI OCHRANĚ UTAJOVANÝCH INFORMACÍ

§ 65 Obecné povinnosti

(1) Každý je povinen neprodleně odevzdat nalezenou utajovanou informaci nebo utajovanou informaci získanou v rozporu s tímto zákonem anebo osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele, osvědčení fyzické osoby pro cizí moc nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc (dále jen "nalezená písemnost") Úřadu, policii nebo zastupitelskému úřadu České republiky.

(2) Každý, kdo měl nebo má přístup k utajované informaci, je povinen zachovávat o ní mlčenlivost a nesmí k ní umožnit přístup neoprávněné osobě.

(3) Každý je povinen při výkonu kontroly Úřadem plnit pokyny kontrolního pracovníka při provádění neodkladných opatření podle § 144 odst. 1.

K odst. 1

Ustanovení hovoří o povinnosti odevzdat nalezenou utajovanou informaci (přesněji řečeno jde o utajovaný dokument), z účelu zákona však jednoznačně plyne, že pro nálezce je zásadní, zda je nalezená písemnost řádně označena jako utajovaná, nebude tedy posuzovat další definiční znaky utajované informace uvedené v § 2 písm. a), tedy zda by její vyzrazení způsobilo újmu zájmům České republiky nebo by bylo pro tyto zájmy nevýhodné, ani to, zda je uvedena v seznamu utajovaných informací vydaných prováděcím nařízením vlády (nyní č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací). Takový výklad by vedl k absurdním důsledkům: například v případě, kdy by nálezce našel dokument uzavřený v řádně označené obálce, nemohl by posoudit, zda obsah skutečně splňuje znaky utajované informace, aniž by obálku otevřel.

Postup, jak se s nalezenou utajovanou informací dále nakládá, je upraven v § 142.

Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 148 odst. 1 písm. b).

K odst. 2

Jde o obecně uloženou povinnost mlčenlivosti vůči utajované informaci, v podstatě formu zabránění přístupu k utajované informaci osobě, která

není držitelem osvědčení ani nepotřebuje utajovanou informaci k výkonu své funkce nebo pracovní nebo jiné činnosti. Jde o státem uznanou povinnost mlčenlivosti, která se promítá do zvláštních předpisů, a je tak chráněna také v případech, kdy je obecně uložena povinnost požadovanou informaci sdělit. O ochraně utajovaných informací v různých druzích právního procesu viz § 58 odst. 4 a § 63 odst. 1. Rovněž podle § 7 zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, neposkytne povinný subjekt informaci, která je v souladu s právními předpisy označena za utajovanou.

Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 148 odst. 1 písm. c), podle okolností může jít i o trestný čin (§ 316 až 318 tr. zákoníku).

K odst. 3

Zákon o ochraně utajovaných informací – poněkud nadbytečně – stanoví povinnosti komplementární oprávněním Úřadu stanoveným v § 144 odst. 1 (viz komentář k § 144). Toto ustanovení poněkud nadbytečně uvádí povinnost, která je komplementární oprávněním Úřadu, jak je stanoví § 144 odst. 1 (viz komentář k tomuto ustanovení).

Související ustanovení:

§ 63 – zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost, § 142 – postup při odevzdání nalezeného utajovaného dokumentu, osvědčení nebo dokladu, § 148 – přestupky fyzické osoby

Související předpisy:

přestupkový zákon

§ 66

Povinnosti fyzické osoby, která má přístup k utajovaným informacím, a fyzické osoby, která je držitelem osvědčení fyzické osoby

(1) Fyzická osoba, která má přístup k utajovaným informacím, je povinna

- a) dodržovat povinnosti při ochraně utajovaných informací,**
- b) odevzdat tomu, kdo osvědčení fyzické osoby vydal, do 15 dnů své osvědčení fyzické osoby, jehož platnost zanikla podle § 56 odst. 1 písm. b) a f) až i), k) nebo m),**
- c) neprodleně písemně oznámit tomu, kdo osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc vydal, ztrátu nebo odcizení svého osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc,**

- d) neprodleně písemně oznamovat Úřadu změny údajů, které byly uvedeny v její žádosti fyzické osoby; omezení rozsahu hlášení změn, jakož i způsob a formu jejich doložení, stanoví prováděcí právní předpis,
- e) neprodleně oznamovat tomu, kdo provedl její poučení podle § 9 odst. 1 nebo § 11 odst. 2, porušení povinností stanovených tímto zákonem,
- f) účastnit se proškolení podle § 67 odst. 1 písm. b).

(2) Na fyzickou osobu, která je držitelem osvědčení fyzické osoby, ale nemá přístup k utajované informaci, se vztahují pouze povinnosti uvedené v odstavci 1 písm. b) až d).

K § 66

Jde o paragraf, který shrnuje a doplňuje povinnosti stanovené fyzickým osobám, které mají přístup k utajované informaci nebo které jsou pouze držiteli osvědčení, v jiných ustanoveních zákona o ochraně utajovaných informací.

Některé povinnosti zde uvedené se z povahy věci nemohou vztahovat na fyzickou osobu, která má přístup pouze k utajovaným informacím stupně utajení Vyhrazené, protože ta není držitelem osvědčení. Pro osoby, které naopak držiteli osvědčení jsou, ale přístup k utajované informaci nemají, se stanoví nicméně výslovně (v odst. 2), které povinnosti na ně nedopadají, byť i to jistě plyne z povahy věci.

Ustanovení § 66 se vztahuje na fyzickou osobu, která není podnikatelem. Povinnosti podnikatele (ať již fyzické, nebo právnické osoby) jsou upraveny v § 68.

Pomineme-li zbytečné ustanovení odst. 1 písm. a) stanovící, že fyzické osoby jsou povinny dodržovat povinnosti, jde v dalších písmenech odstavce 1 o provázání s dalšími ustanoveními zákona o ochraně utajovaných informací.

Povinnost odevzdat osvědčení podle písm. b) se vztahuje v podstatě na všechna osvědčení, jejichž platnost zanikla před uplynutím doby, na kterou byla vydána, a jejichž držiteli jsou živé fyzické osoby. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 150 odst. 1 písm. a), u osvědčení fyzické osoby pro cizí moc podle § 150 odst. 1 písm. d).

Neoznámení ztráty nebo odcizení osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc je přestupkem podle § 150 odst. 1 písm. b), resp. e).

Rovněž porušení povinnosti neprodleně písemně oznamovat Úřadu změny údajů, které byly uvedeny v žádosti fyzické osoby, je přestupkem, a to podle § 150 odst. 1 písm. c). K vydání prováděcího předpisu, který omezí rozsah hlášení změn, jakož i způsob a formu jejich doložení, je legislativně dosti složitým způsobem zmocněn Úřad [§ 135 písm. j) ve spojení s § 158]. Účelem je nezatěžovat držitele osvědčení oznamovací povinnosti ve vztahu k okrajovým skutečnostem, které na posouzení trvání podmínek pro vydání

osvědčení nemají vliv, a nezahlcovat jimi zbytečně Úřad. Omezení oznamovací povinnosti je provedeno § 10 vyhl. č. 363/2011 Sb. Ustanovení § 9 odst. 3 cit. vyhl. stanoví, že oznámení změn lze podat v listinné podobě nebo dodáním do datové schránky Úřadu. Ustanovení § 9 cit. vyhl. se vztahuje na údaje v žádosti včetně dotazníku, neboť ten se považuje podle § 94 odst. 3 za součást žádosti.

Porušení povinností stanovených zákonem se podle písm. e) oznamuje tomu, kdo provedl poučení fyzické osoby před prvním přístupem k utajované informaci, nikoliv tedy nutně odpovědné osobě, která je povinna poučení pouze zajistit [§ 67 odst. 1 písm. a)].

Související ustanovení:

§ 56 – zánik platnosti osvědčení fyzické osoby a osvědčení podnikatele, § 94 – žádost fyzické osoby, § 121 – rozhodnutí, § 135 a § 158 – zmocňovací ustanovení, § 140 – zpravodajské služby, § 141 – Ministerstvo vnitra a policie, § 150 – přestupky fyzické osoby, která je držitelem osvědčení fyzické osoby

Související předpisy:

vyhl. č. 363/2011 Sb. – přestupkový zákon

§ 67

Povinnosti odpovědné osoby

(1) Odpovědná osoba je povinna zajistit

- a) poučení fyzické osoby,**
- b) jednou ročně provedení proškolení fyzických osob, které mají přístup k utajované informaci, z právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací a vést o těchto proškoleních přehledy,**
- c) ověřování splnění podmínek pro přístup fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené,**
- d) schválení informačního systému do provozu a písemné oznámení této skutečnosti Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost,**
- e) pověření fyzické osoby k výkonu kryptografické ochrany,**
- f) neprodlené písemné oznámení Úřadu o tom, že před vydáním osvědčení fyzické osoby nebo rozhodnutí podle § 121 odst. 2 pominuly skutečnosti, kterými byla žádost fyzické osoby odůvodněna,**
- g) neprodlené písemné oznámení Úřadu o skončení služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu, ve kterém byl**

fyzické osobě umožněn přístup k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné; tato povinnost se nevztahuje na odpovědnou osobu zpravodajské služby nebo Ministerstva vnitra v případech příslušníků policie podle § 141 odst. 1,

h) kontrolu dodržování dalších povinností stanovených tímto zákonem.

(2) K výkonu povinností stanovených odpovědné osobě v § 21 odst. 5, § 23 odst. 1 písm. b), § 59 odst. 1, § 60 odst. 5, § 63 odst. 1 a 4, § 70 odst. 5 a v § 77 odst. 2 nelze pověřit jinou osobu.

K § 67

Kdo je odpovědnou osobou, definuje zákon o ochraně utajovaných informací v § 2 písm. e). V rámci hlavy XI (Povinnosti při ochraně utajovaných informací) se v návaznosti na povinnosti fyzické osoby (§ 65) a povinnosti fyzické osoby, která má přístup k utajovaným informacím, a fyzické osoby, která je držitelem osvědčení fyzické osoby (§ 66), stanoví povinnosti odpovědné osoby. Katalog povinností podle § 67 odst. 1 nelze považovat za vyčerpávající, neboť v zákoně o ochraně utajovaných informací lze dohledat ustanovení, která zakládají odpovědné osobě povinnost, avšak v katalogu podle § 67 odst. 1 obsažena nejsou (srov. např. § 56 odst. 3 a § 60 odst. 4). Ostatně sama důvodová zpráva k zákonu o ochraně utajovaných informací výslovně uváděla, že ustanovení § 67 až 69 „obsahují některé povinnosti zde uvedených subjektů“.

Jednotlivé povinnosti jmenované v odstavci 1 buď přímo souvisí s jinými ustanoveními, jako je např. zajištění poučení fyzické osoby podle § 9 odst. 1, § 11 odst. 2, § 59 odst. 5, § 60 odst. 3 a § 70 odst. 5 (k pojmu poučení viz komentář k § 2) nebo pověření pracovníka kryptografické ochrany k výkonu kryptografické ochrany podle § 38 odst. 2 písm. a), anebo jsou jako povinnost založeny právě v § 67 odst. 1, jako např. povinnost zajistit jednou ročně provedení proškolení fyzických osob, které mají přístup k utajované informaci.

Některá ustanovení zákona o ochraně utajovaných informací umožňují, aby odpovědná osoba určila nebo pověřila jinou osobu výkonem povinnosti (srov. např. § 6 odst. 3 a § 59 odst. 5). Ustanovení § 67 odst. 2 výslovně určuje, k výkonu kterých povinností nelze jinou osobu pověřit.

Související ustanovení:

§ 2 – vymezení pojmů, § 6 – podmínky přístupu k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené; vydání oznámení, § 9 – poučení; platnost oznámení, § 11 – podmínky přístupu k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné; poučení, § 21 – vyznačování údajů na utajované informaci a její evidence, § 23 – výjimky a zmocňovací ustanovení, § 34 – informační systém, § 38 – výkon kryptografické ochrany, § 59 – jednorázový přístup k utajované informaci, § 60 – mimořádný přístup k utajované informaci,

§ 63 – zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost, § 65 – obecné povinnosti, § 66 – povinnosti fyzické osoby, která má přístup k utajovaným informacím, a fyzické osoby, která je držitelem osvědčení fyzické osoby, § 70 – povinnosti při ochraně průmyslového vlastnictví, § 71 – bezpečnostní ředitel, § 77 – způsob poskytování utajovaných informací, § 121 – vydání osvědčení, dokladu a rozhodnutí

§ 68

Povinnosti podnikatele, který je držitelem osvědčení podnikatele

Podnikatel, který je držitelem osvědčení podnikatele, je povinen

- a) odevzdat Úřadu do 15 dnů osvědčení podnikatele, jehož platnost zanikla podle § 56 odst. 1 písm. b), f), g), l) nebo n),**
- b) neprodleně písemně oznámit Úřadu ztrátu nebo odcizení osvědčení podnikatele nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc,**
- c) neprodleně písemně oznamovat Úřadu změny údajů uvedených podle § 97 písm. a), b) nebo p) anebo § 98 písm. c) v dotazníku podnikatele a v jeho bezpečnostní dokumentaci; omezení rozsahu hlášení změn, jakož i způsob a formu jejich doložení, stanoví prováděcí právní předpis,**
- d) písemně oznamovat Úřadu každoročně ke dni, který se svým označením shoduje se dnem vydání osvědčení podnikatele, změny údajů uvedených v žádosti podnikatele podle § 96; omezení rozsahu hlášení změn a formu jejich doložení stanoví prováděcí právní předpis,**
- e) zabezpečit ochranu utajovaných informací při zániku platnosti osvědčení podnikatele,**
- f) zaslat Úřadu rozhodnutí o schválení projektu přeměny podle zákona o přeměnách obchodních společností a družstev^{28a)} podnikatele do 15 dnů ode dne jeho přijetí.**

K § 68

Povinnosti podnikatele, který je držitelem osvědčení podnikatele, jsou obdobou úpravy povinností fyzické osoby (§ 66).

Povinnost odevzdat Úřadu osvědčení právnické osoby se vztahuje na případy, kdy platnost osvědčení zanikla před uplynutím doby, na kterou byla vydána, a jejichž držiteli jsou existující právnické osoby. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 155 odst. 1 písm. a), u osvědčení fyzické osoby pro cizí moc podle § 155 odst. 1 písm. e).

Neoznámení ztráty nebo odcizení osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc je přestupkem podle § 155 odst. 1 písm. b), resp. f).

Neoznámení změn údajů v žádosti, resp. v dotazníku, je přestupkem podle § 155 odst. 1 písm. c). Úřad je podle § 135 písm. j) ve spojení s § 158 zmocněn k vydání prováděcího předpisu, který stanoví omezení rozsahu hlášení změn a způsob a formu jejich doložení; toto zmocnění je provedeno § 6 a § 7 vyhl. č. 405/2011 Sb.

Související ustanovení:

§ 56 – zánik platnosti osvědčení fyzické osoby a osvědčení podnikatele, § 96 – žádost podnikatele, § 97 – dotazník podnikatele, § 98 – bezpečnostní dokumentace podnikatele, § 121 – rozhodnutí, § 135 a § 158 – zmocňovací ustanovení, § 155 – přestupky podnikatele, který je držitelem osvědčení podnikatele

Související předpisy:

vyhl. č. 405/2011 Sb.

§ 68a**Povinnosti podnikatele, který učinil prohlášení podnikatele**

Podnikatel, který učinil prohlášení podnikatele, je povinen

- a) vést bezpečnostní dokumentaci podnikatele v rozsahu § 98 písm. c) a d) a na vyžádání poskytovatele vyhrazené informace mu ji poskytnout,
- b) zabezpečit ochranu utajovaných informací při zániku přístupu k utajované informaci,
- c) zaslat prohlášení podnikatele Úřadu podle § 15a odst. 3,
- d) oznámit podle § 15a odst. 4 písemně Úřadu nebo poskytovateli vyhrazené informace ukončení přístupu k ní nebo podle § 15a odst. 6 zánik platnosti prohlášení podnikatele,
- e) postupovat obdobně podle § 56 odst. 2 při zániku platnosti prohlášení podnikatele z důvodů uvedených v § 15a odst. 5,
- f) učinit a neprodleně předat poskytovateli vyhrazené informace, nebo v případě § 15a odst. 3 Úřadu, nové prohlášení podnikatele, pokud i po zániku platnosti původního prohlášení podnikatele podle § 15a odst. 5 písm. a) nebo f) i nadále nezbytně potřebuje přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

K § 68a

Ustanovení shrnuje povinnosti podnikatele, který má přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené; podnikatel oprávnění k tomuto přístupu

získá na základě prohlášení podle § 15a. Ustanovení § 68a v písm. a) až d) duplicitně shrnuje povinnosti podnikatele, které vyplývají již z § 15a; zákonodárce je doplňuje do hlavy XI patrně jen ve snaze učinit výčet povinností při ochraně utajovaných informací kompletním. Výčet je doplněn pouze o povinnosti postupovat při zániku platnosti prohlášení podnikatele obdobně jako při zániku osvědčení podnikatele [písm. e)], a v písm. f) je uvedena povinnost včas obstarat nové prohlášení podnikatele, pokud to původní zaniklo uplynutím doby platnosti nebo v důsledku změny údajů v něm učiněných, jestliže podnikatel přístup k utajované informaci nadále potřebuje.

Související ustanovení:

§ 15a – prohlášení podnikatele, § 98 – bezpečnostní dokumentace podnikatele

§ 69

Povinnosti právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které mají přístup k utajované informaci, a orgánu státu

(1) Právnická osoba a podnikající fyzická osoba, které mají přístup k utajované informaci, a orgán státu jsou povinni

- a) zajistit ochranu utajovaných informací podle tohoto zákona a mezinárodních smluv,**
- b) zpracovávat a vést přehled míst nebo funkcí, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím včetně utajovaných informací Evropské unie, Organizace Severoatlantické smlouvy a utajovaných informací vyžadujících zvláštní režim nakládání, s uvedením stupně utajení, nebo které nelze vykonávat bez osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti podle tohoto zákona (§ 39); tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů na úseku odborné způsobilosti²⁹,**
- c) neprodleně písemně oznámit Úřadu skutečnost, která může mít vliv na vydání nebo na platnost osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,**
- d) zajistit vytvoření podmínek pro označování, evidenci, zapůjčování, ukládání, přepravu, další manipulaci a vyřazování utajované informace a utajované informace se zvláštním režimem nakládání v souladu s prováděcím právním předpisem,**
- e) provozovat jen informační systém, který je certifikován Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost a písemně schválen do provozu,**